

Altıncı Pencere-5- Öyle de zemindeki bütün dağların ve dağlar içindeki madenlerin...

Öyle de zemindeki bütün dağların ve dağlar içindeki madenlerin ayrı ayrı hâsiyetleriyle beraber ayrı ayrı maslahatlar için ihzar ve iddiharları, dağ metanetinde bir kuvvetle yine o Sâni'-i Hakîm'in vücub ve vahdetini ve kemal-i rububiyetini gösterir.

Üstadımız bu bahsi Ayetü-l Kübra'da şöyle anlatıyor

Dağların küllî vazifeleri ve umumî hizmetleri o kadar azametli ve hikmetlidirler, akılları hayret içinde bırakır. Mesela, dağların zeminden emr-i Rabbanî ile çıkmaları ve zeminin içinde, inkılabat-ı dâhiliyeden neş'et eden heyecanını ve gazabını ve hiddetini, çıkmalarıyla teskin ederek zemin, o dağların fışkırmalarıyla ve menfeziyle teneffüs edip zararlı olan sarsıntılardan ve zelzele-i muzırradan kurtulup vazife-i devriyesinde sekenesinin istirahatlerini bozmuyor.

Demek, nasıl ki sefineleri sarsıntıdan vikaye ve muvazenelerini muhafaza için onların direkleri üstünde kurulmuş; öyle de dağlar, zemin sefinesine bu manada hazineli direkler

olduklarını, Kur'an-ı Mu'cizü'l-Beyan , وَالْجِبَالِ أَوْتَادًا , وَالْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ ,

وَالْجِبَالِ أَرْسِيهَا gibi çok âyetlerle ferman ediyor. Hem mesela, dağların içinde zîhayata lâzım olan her nevi menbalar, sular, madenler, maddeler, ilaçlar o kadar hakîmane ve müdebbirane ve kerîmane ve ihtiyatkârane iddihar ve ihzar ve istif edilmiş ki bilbedahe kudreti nihayetsiz bir Kadîr'in ve hikmeti nihayetsiz bir Hakîm'in hazineleri ve ambarları ve hizmetkârları olduklarını ispat ederler diye anlar.

Eskiden dağların sadece yeryüzünün yüzeyinde kalan yükselti olduğu düşünölmekteydi. Ancak bilim adamları dağların sadece yüzey yükselti olmadığı, dağ kökü adı verilen kısımları ile kimi zaman kendi boylarının 10-15 katı kadar yerin altına doğru uzandıklarını fark ettiler. Bu özellikleriyle dağlar, tıpkı bir çivinin ya da kazığın çadırı sıkıca yere bağlamasına benzer bir role sahiptir. Örneğin zirvesi yeryüzünden yaklaşık 9 km yukarıda olan Everest Dağı'nın 125 km.den fazla kökü vardır.

Ayrıca dağlar, yeryüzü kabuğunu oluşturan çok büyük tabakaların hareketleri ve çarpışmaları sonucunda meydana gelir. İki tabaka çarpıştığı zaman daha dayanıklı olanı ötekinin altına girer. Üstte kalan tabaka kıvrılarak yükselir ve dağları meydana getirir. Altta kalan tabaka ise yeraltında ilerleyerek aşağıya doğru derin bir uzantı meydana getirir.

Öyle de zemindeki bütün dağların ve dağlar içindeki madenlerin ayrı ayrı hâsiyetleriyle beraber ayrı ayrı maslahatlar için ihzar ve iddiharları,

Dağların Hikmeti ve İçindeki Madenlerin Maslahata Uygun Hazırlanışı

1. Zemin Sefinesinin Direkleri

Dağlar, yeryüzünün içindeki hareket ve baskıyı **dengeleyen sütunlar gibidir**. Yer kabuğundaki sarsıntı ve taşkın enerjii **teskin eder** böylece yeryüzü, insan için **yaşanabilir ve sakin bir hâl alır**. Tıpkı bir geminin direkleri gibi: Sarsıntıyı dengeler, düzeni korur.

Dağlar Dünya masasının ayaklarıdır.

*Onlar olmasa zemin sallanır, denge bozulur. Gemilerin altına ağırlık yerleştirilir ki dalgalarda devrilmesin. **Dağlar Dünya gemisinin ağırlıklarıdır**. Yer dönerken dengede kalsın diye. Eğer dağlar olmasa, yerkabuğu çok daha ince ve dengesiz olurdu. Bu da: Depremlerin çok daha sık ve yıkıcı olmasına, volkanik patlamaların artmasına, kara parçalarının yer değiştirmesine neden olurdu.*

2. Zelzele ve Sarsıntıları Hafifletme

Yer altındaki kaynama, gaz ve basınçlar dağlar sayesinde **çıkış bulur (menfez olur)** bu da **şiddetli yıkıcı sarsıntıları azaltır**. Yani dağlar: Yeryüzünün “emniyet supapları” gibidir. Dağların yükselmesi, dünyanın “teneffüs delikleri” gibidir. Depremler ve gaz basınçları bu yolla dengelenir. *Düdüklü tencerenin kapağında buhar çıkışı vardır. O delik olmasa, tencere **patlar**. **Dağlar yeryüzünün bacası gibidir**. İçte biriken basınç ve gaz, dağların yükselmesiyle dışarı atılır.*

3. Su ve Hayat Kaynaklarının Deposu

Dağlar, yağmuru ve karı **tutar ve depolar**. İçlerinden **pınarlar, nehirler çıkar**. Bütün canlıların hayatına **su kaynağı olur**. Dağlar olmasa: Su düzeni çöker, hayat zorlaşır. Dağlar, dünyadaki tatlı suyun %70’ini üretir. Kar ve Buzullar: Yüksek dağların tepesinde kar ve buz kütleleri birikir. Güneşle eridikçe nehirleri besler. Örneğin: Nil Nehri, Etiyopya dağlarından, Dicle ve Fırat, Toros ve Zagros dağlarından, Ganj, Himalaya dağlarından doğar. Yağmur ve kar suları dağların gözenekli yapısından süzülür, **yeraltı rezervuarlarını** doldurur. Eğer dağlar olmasa: Nehirler kurur, Yeraltı suları azalır, Tarım ve yaşam durma noktasına gelirdi. **Sonuç:** Dağlar, gezegenin “tatlı su bataryaları”dır.

4-Dağlar, rüzgâr ve yağmur dağılımını düzenleyen dev hava duvarları gibidir.

Rüzgâr dağlara çarptığında yükselir, soğur ve nemini bırakır. Dağın rüzgâr alan tarafı yeşil ve verimliken, diğer tarafı (yağış almayan) genellikle çöl olur. Örnek: Türkiye’de Torosların

güneyi Akdeniz iklimi, kuzeyi kuraktır.

5- Dağlar, Sıcaklık Dengesini sağlar

Dağlar yüksek oldukları için hava sirkülasyonunu sağlar. Geceleri soğur, gündüz ısınır, böylece atmosferdeki sıcaklık farklarını dengeler. Eğer dağlar olmasa: Yağış dağılımı bozulur, bazı bölgeler kuraklığa, bazıları sel felaketine maruz kalırdı.

6- Maden ve Nimet Hazinesi

Yeryüzüne baktığımızda dağlar sıradan taş yığınları değildir. Her biri, içinde sakladığı farklı madenlerle adeta bir **depo**, bir **ambar**, bir **hazine sandığı** gibidir.

- Bir dağda **demir** bulunur → Sanayi ve yapı için
- Bir başka dağda **bakır** → Elektrik ve teknoloji için
- Bir yerde **kömür** → Enerji için
- Bir yerde **altın ve gümüş** → Ekonomi ve değer ölçüsü için
- Başka yerde **mermer** → İnşaat ve estetik için

Üstelik bu madenler: Gelişigüzel değil, **katman katman** yerleştirilmiş, ihtiyaca göre **farklı bölgelerde** dağıtılmış, insan ulaşabilecek şekilde **yeryüzüne yakın** konulmuştur.

7. İlaç ve Şifa Kaynakları

Dağlarda yetişen bitkiler, şifalı otlar, mineraller insan sağlığı için **önceden hazırlanmış nimetlerdir**

Dağlar, taş yığınları değil; **Zemini tutan direkler, hayatı besleyen depolar, nimetleri saklayan hazinelerdir.** Yani dağlar olmasa **dünya yaşanabilir bir gezegen olmaktan çıkar.** Bu kadar: Hikmetli, planlı, ihtiyaca uygun bir sistem: **Sonsuz kudret sahibi bir Kadîr'i, Sonsuz hikmet sahibi bir Hakîm'i apaçık gösterir.**

dağ metanetinde bir kuvvetle yine o Sâni'-i Hakîm'in vücut ve vahdetini ve kemal-i rububiyetini gösterir.

Bu Hakikat, Allah'ın Vücubunu Nasıl Gösterir?

Dağlardaki Hikmet, Zorunlu Bir Yaratıcıyı Gösterir

Vücub, yani varlığı kendinden olan ve yokluğu düşünilemeyen bir Zâtın varlığı; kâinattaki bu kusursuz düzenle açıkça anlaşılır.

Nitekim bir şehirde her ihtiyaca göre hazırlanmış depoların, elektrikten suya, gıdadan yakıtta

kadar her şeyin yerli yerinde ve planlı bir şekilde bulunması, o şehrin tesadüfen değil; ilim, irade ve kasıtlı yönetildiğini gösterir.

Aynen bunun gibi, dağların içine yerleştirilen madenlerin de ihtiyaca uygun biçimde hazırlanması, zamanı gelince kullanılacak şekilde saklanması ve yeryüzüne dengeli bir şekilde dağıtılması; kör tesadüfle izah edilemeyecek kadar ilimli, planlı ve maksatlı bir iştir.

Böyle bir sanat, kendi kendine olamaz. Öyleyse bu filler, varlığı zaruri olan, her şeyi hikmetle yapan bir Sâni'-i Hakîm'in varlığını açıkça gösterir.

Bu Hakikat, Allah'ın Vahdetini Nasıl Gösterir?

Dağların Diliyle Vahdetin İlanı

“Dağları diken kim ise... yeryüzünü sabit tutan O'dur. Zemin sefinesi sarsılmasın, denge bozulmasın, insan emniyet içinde yürüyebilsin diye o direkleri diken O'dur. Bu nizam, birliğin eseridir; çünkü bütün yeryüzünde aynı hikmetle işleyen tek bir iradeyi gösterir.

Dağları kazık yapan kim ise... yeryüzündeki canlıların sarsıntılar içinde helâk olmamasını murad eden O'dur. Her kıtada, her coğrafyada aynı maksada hizmet eden bu düzen, parçalanmış sebeplerin değil; tek bir kudretin vahdetine işaret eder.

Dağları diken kim ise... yağışları tanzim eden, rüzgârları yönlendiren, sıcaklık dengesini kuran O'dur. Kutuplar donup hayatı söndürmesin, ekvator yakıp kavurmasın diye yeryüzünü ölçüyle ayarlayan O'dur. Bu külli denge, ancak her şeyi birlikte gören ve idare eden bir tek Zâtın eseridir.

O dağların damarlarına suları akıtan, bağrına madenleri yerleştiren, yüzüne ormanları seren kim ise... onlardan istifade edecek canlıları da yaratan yine O'dur. Su ayrı bir elden, maden başka bir elden, insan başka bir elden çıkmış olsaydı bu uyum olmazdı. Demek hepsi tek bir merkeze bağlıdır.

Netice: Dağlar birer taş yığını değil; **vahdetin direkleri, rububiyetin hazineleri, hikmetin ilanıdır.**

Bu Hakikat, Allah'ın Kemal-i Rububiyetini Nasıl Gösterir?

Kemal-i rububiyet; bir şeyin bütün ihtiyaçlarını en mükemmel şekilde, yerli yerinde ve zamanında karşılamak demektir. Dağlara baktığımızda bu hakikat apaçık görünür:

وَالْأَرْضَ مَدَدْنَا هَا وَالْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِي وَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ

بِهَاجٍ؟

Yeryüzünü de döşedik ve ona sabit dağlar koyduk. Orada gönül açan her türden (bitkiler) yetiştirdik. Kaf Sûresi(50) 7. Ayet

وَأَلْقَى فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ وَأَنْهَارًا وَسُبُلًا لَعَلَّكُمْ
تَهْتَدُونَ؟

Allah, sizi sarsmaması için yeryüzüne sağlam, sarsılmaz dağlar çaktı; yolunuzu bulabilmeniz için de ırmaklar ve yollar açtı. Nahl / 15. Ayet

Dağları Zemin Sefinesinin Direkleri Yapan Bir Rububiyet

Dağlar, yeryüzünün dengesini sağlayan direkler gibidir. Yer kabuğundaki hareketleri dengeleyerek zeminin sarsılmadan kalmasına vesile olur. Bu umumi denge, her şeyi birlikte idare eden kemalli bir rububiyeti gösterir.

Dağlarla Zelzele ve Sarsıntıları Hafifleten Bir Rububiyet

Dağlar, yer altındaki basınç ve hareketlere menfez olarak yıkıcı sarsıntıları hafifletir. Böylece yeryüzü yaşanabilir hâlde kalır. Bu hikmetli vazife, tesadüfle değil; koruyup gözeten bir rububiyetle izah edilir.

Önceden Hazırlayan Bir Rububiyet

Dağlara baktığımızda, insan henüz yokken bile onun ihtiyaçlarının bilindiğini görürüz. Madenler, su kaynakları, toprak yapısı ve bitki örtüsü önceden hazırlanmış; adeta gelecek misafirler için döşenmiş bir sofraya gibi yerleştirilmiştir. Bu durum, sadece yaratmak değil; önceden bilip hazırlayan bir rububiyetin kemalini gösterir.

İhtiyaca Tam Uygunlukta Bir Terbiye

Dağlardaki nimetler ne eksiktir ne fazladır; tam ihtiyaca göredir. Su en gerekli yerlere ulaşır, madenler ulaşılabilir derinlikte bulunur, bitkiler yaşanacak iklime uygun çıkar. Bu ölçülü yerleştirme, rastgele değil; her şeyi yerli yerinde yapan kusursuz bir terbiyenin eseridir.

Sürekli İşleyen Bir Sistem

Dağlar sadece bir defa verilmiş nimetler değildir; sürekli çalışan sistemlerdir. Kar yağar, erir, su olur, nehirleri besler; bitkiler çıkar, canlılara gıda olur; madenler çıkarılır, hayatın hizmetine girer. Bu devamlılık, rububiyetin sadece yaratmakla kalmayıp sürekli idare ettiğini

gösterir.

Umumi Şefkat ve Kapsayıcı Rahmet

Dağlardan sadece insan değil, bütün canlılar istifade eder. Kuşlar, hayvanlar, bitkiler... her biri kendi ihtiyacına göre nasibini alır. Bu umumî fayda, dar bir maksat değil; her canlıyı kuşatan geniş bir şefkatin ve kemalli bir rububiyetin tecellisidir.

Kusursuz Denge ve İdare

Dağlar; su dengesini, iklim düzenini ve ekosistemi birlikte korur. Hiçbiri diğerine zarar vermez, aksine birbirini tamamlar. Bu uyum, parçalı bir idarenin değil; her şeyi birlikte gören ve mükemmel şekilde yöneten bir rububiyetin açık delilidir.